

Kako se je poslavljal zima.

Spisal Ivo Trošt.

ares niso vedeli otroci tiste dni, ali naj bi se jokali ali smejali. Zima je namreč odhajala iz našega kraja, odhajala prav težko in jako nerada. Joj, kako bridko je bilo slovo. Starka je izkušala ustreči otrokom z vsakovrstnim veseljem, da je bila že smešna v svoji postrežnosti. Ubožica je jokala, da je nebo deževalo njene solze kar zaporedoma več dni, ljudje so pa godrnjali: „Pa se le ne spravi preč in ne spravi nadležna starka.“ Tudi otrokom ni bila prijetna umazana voda ob cestah in potih, ker se je mešala s snežnico in bila zaraditega prav pošteno mrzla.

„Po goličavah so se jele po deževju kazati vedno večje krpe kopnega sveta kakor velikanske rjave zaplate na belem plašču starke zime. To jo je jezilo: ona — kraljica mraza in ledu in zimske zabave — pa raztrgan in zakrpan plašč. Otrokom so obetale te krpe milo pomlad s cvetjem in zelenjem. Zima je pa vedela, da človek v zakrpani, nesnažni obleki ni za praznik in nedeljsko družčino. Zadrega je bila vedno večja, zakaj prav njene lastne solze — dež — so bile tako vroče, da se je prikazovala kopna zemlja, kamor so kanile. Tedaj se domisli drugačnega mazila, ki bo kmalu zacelilo njen plašč.

Zima zavihti svoje žezlo, sivi lasje se ji vsujejo po plečih, po nedrih in zavilhrajo po zraku, da so jeli beli kosmiči frfotati na zemljo. Pobelili so griče in doline in vse umazane zaplate na kraljevem plašču preganjane kraljice zime. Še več, plašč je bil sedaj kakor nov, prazničen. Otroci so se veselili mehkega snega ter lovili snežinke kakor metulje v klobuke in stresali na tla ali so jih pa tlačili v kepe in se ometavali z njimi. Odrasli ljudje so pa seveda trdili svojo: „Hm! Deviški sneg! Le hitite se umivat, dekleta, v njegovi snežnici, da vam bodo lica bolj cvetoča. Dober bo ta-le snežec onim, ki nimajo gnoja za travnike: marčev sneg — siromaku gnojilo. Zares, marec je vseh muh poln: naredi prah, potem povodenj, slednjič pa znese celo jajce ta-le sneg. Kaj bo to? Strašilo otrokom, da še ne zakraljuje pomlad po naših tokavah — otrokom samo; mi ne verjamemo takim prorokom. Pomlad pride, pride! Sv. Gregorij¹ je že pripeljal ptičke v deželo in sv. Valentin² trobi koreninicom že štiri tedne, a v nekoliko dneh oznanijo v cerkvi z lece, da prihaja na belem konju k nam sv. Jurij³ v zelenem plašču. Kukavica pa zakuka: Ku-ku, ku-ku! Se skrivaš, zima? Ku-ku, ku-ku! Mi smo tu, ku-ku!“

S snegom se je nameravala starka prikupiti otrokom, da bi bili z njo zadovoljni zaraditega tudi odrasli, pa se je urezala kraljica zimskih viharjev in dolgih noči. Ljudje so se domislili tistih beračev, ki se prišedši k hiši prikupujejo otrokom, da bi dosegli čim obilnejši dar od njihove mamice, pa so imenovali njeno početje — šitnost in puščobo.

Pritrdilo jim je skozi oblake celo božje solnčece in se nasmehljalo zimi: „Tetka, zaman se trudiš. Solze ti niso pomagale, zvijača ti tudi ne bo. Le poberi svoj led in sneg, snežinke in mraz. Zate ni več prostora pri nas. Sv. Tomažu se priporoči, da te zbudi ob svojem godu v novo življenje, če bo treba. Tudi brez tebe nam ne bo dolg čas.“

Solnčece se je nasmehljalo celo otrokom, ki so oblegali sneženega moža na vasi, a v bližnji seči je že cvetel dren. Kar penil se je sneg od jeze pod solnčnimi žarki in ginil v zemljo ter se skril v jarek. Snežak se je sam sesedal na zemljo. Niti metle ni mogel držati v roki, in luknjasti klobuk Črmeljevega Andrejčka mu je strl glavo kar do ušes. Otroci so ga pustili lastni usodi ter rajši stopili k zidu, kjer se je nabirala kapnica od streh. Tam so delali jezove in mline.

To je zimo užalostilo. Nehala je stresati z lasmi in sipati sneg iz rokavov. Oko se ji je vnovič zasolžilo, in kakor dež goste solze so kapale v mladi sneg, da je ginil še hitreje nego je došel. Zaplate po solnčnih rebrih so bile še mnogo večje. Toda starica se ni vdala kar tako izlahka.

Vsula se je z neba sodra kakor grah, zaropotala toča kakor leščniki po strehah, da so se otroci iz srca smejali praznemu reglanju brezzobe babnice. Nazadnje začne prav izgrda. Zagrmi, da se je stresla zemlja, za- bliska in celo trešči nekje v daljavi. Otroci so se boječe stiskali k peči in silili babico, naj začne vnovič pripovedovati pravljice, a v peč naj name- čejo mnogo drv, da ne bo mraza v hiši. Babica jih je tolažila: „Jezi se, jezi se zima, a nič se ne bojte: solnce ji že pokaže pot v druge kraje. Jutri bo jasno.“

Naslednji dan je bilo res vedro; toda iz gozda je škodoželjno pogle- davala starka zima na gole dobrave, kjer je iz tal silil teloh, so moleli gla- vice zvončki in kalužnice. Lep dan je bil, da ga je moral biti vesel zemljan. Toda cvetice so preveč zaupale prvim solnčnim žarkom, zakaj v jasni noči je vse pokrila kakor sneg debela slana, v jarkih ob cesti in v potoku so razbijali led . . . Zima je čula prijetne udarce, kakor da pritkavajo božični zvonovi. Režala se je plaho se bližajoči pomladi: „Pa sem te, usiljivka mlada, prešerna, a?“ Pomlad se je tisto jutro umaknila k solncu daleč za gore. — Sinoči je ostalo na cesti več luž. Tu so se danes drsali otroci s knjigami v roki, ko so hiteli v šolo, tišče se v dve gubi kakor ob sredo- zimcih. No, opoldne je bilo že drugače. Ledu nisi videl več, luže skoro suhe, ob mlakah so se zbudile kalužnice, na ledini se je pa oziralo za solncem zeleneča detelja in tisoč drugih zelišč. Neki učenec se je celo za- podil za rumenim metuljem ob zidu. Zima se je preselila visoko v goro. Tam se je skrila, zakaj sram jo je bilo, pa še kako!

Naslednje jutro je sicer še pokukala iz gozda po poljani, beli od slane, ko so otroci iskali ledu. Ali danes je bil tenak kakor steklo. Nikjer se niso drsali. Kučme so sicer potegnili nekoliko na ušesa, pa Kavčičev Zdenko je trdil, da bi zdaj-le ne zmrznil, ko bi šel tudi bos in golorok v šolo. Po- poldne so nekateri neučakljivci zares poizkusili bosi v šolo, pa so za to

predrznost prinesli drugo jutro s seboj še — kašelji, dočim so bolj poslušne deklice imele za gospoda učitelja pripravljene bele zvončke in rumene trobentice.

„Jako se brani letos ta nadležna starka,“ so govorili vaščani ter se s polja gredoč zvečer zavijali v zimske jopiče. „Sv. Jurij prihaja, Velika noč se nam oznanja, pa še straši okolo nas ponoči s slano in mrazom. Ej, solnce ji že pokaže!“ In res jo je ugnalo.

Bam-bim-bim, bim-bam-bam, bam-bim-bam, bim-bam-bim . . . so zapeli velikonočni zvonovi, vabeč veliko soboto popoldne k veličastnemu vstajenju. Ledu ni bilo več nikjer, zrak pa topel, suh, da ga je človek dihal za krepčilo.

Otroci so popolnoma zabili zimske zabave in kratkočasja. Veselo so kramljali, praznično oblečeni, zbirajoč se pred šolo k procesiji. Nobeden se ni domislil, da hiti prav ta čas kraljica dolgih zimskih večerov daleč na sever in se ne joka več, marveč jezi na nehvaležno človeštvo, ki hiteč za novo zabavo takoj zabi stare dobrotnike. Takšen je svet.

Kaj je pa hotela pri nas? Plašč ji je skopnel dodobra na solncu, njene solze sam dež, sneg in led — sama voda; blisk in grom sta nam ostala pa zanesljiva svedoka, da z njima ne ukazuje zima, temveč mila pomlad in toplo poletje.

Težko se je poslavljalja kakor da se za vselej, pa se je vendar poslo-vila. Do vidova, tetka, če nam bo dolg čas o Božiču. Sedaj je drugo opravo: pirhi, cvetje, piščali, potice, toplo solnce, jasno nebo, samo veselje, samo življenje, pomladna pesem povsod . . . Vstali smo. Na delo! Aleluja!

V gostilnici.

Spisal Ivo Trošt.

ost je dobil namesto mesa skoro samo kost. Nevoljen si obveže roko in pokliče gostilničarja: „Priatelj, roka me boli. Zreži mi tole, zreži, te prosim!“

Gostilničar pride in hoče rezati. Ko pa vidi, da kosti ne more, spozna gotovo ukano in veli prinesiti možu boljši košček.

Vzame vilice in nož ter začne rezati, a gost mu reče: „Hvala lepa, prijatelj! Le pusti, bom že sam; sedaj me več ne boli roka.“ Gostilničar odide smehljaje, in gost zadovoljno použije pečenko, ki mu jo je pridobila njegova premetenost.

